

«Мувофиқа шуд»
Вазири молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
_____ С.Наҷмиддинов
аз «21» ноябри соли 2012
№3-12а/4

«Тасдиқ карда шудааст
Бо Фармоиши
Кумитаи андози назди
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз «23» ноябри соли 2012
№9-Ф

ДАСТУРАМАЛ
дар бораи тартиби ҳисоб ва пардохт
намудани андозҳо барои захираҳои табиӣ

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дастурамали мазкур мувофиқи қисми 8 моддаи 219 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – Кодекси андоз) таҳия шуда, тартиби ҳисоб ва пардохт намудани андозҳо барои захираҳои табиӣ муайян менамояд.

2. Андозҳо барои захираҳои табиӣ инҳоро дар бар мегиранд:

а) андозҳо аз истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ:

- бонуси обунавӣ;
- бонуси кашфи тижоратӣ;
- роялти барои истихроҷ;

б) роялти барои об.

3. Тамоми намудҳои бонусҳо ва роялти барои захираҳои табиӣ барои мақсадҳои андоз аз ғоида аз даромади умумӣ тарҳ карда мешаванд.

2. СУПОРАНДАГОН

4. Супорандагони пардохтҳои махсуси истифодабарандагони захираҳои табиӣ ва (ё) роялти барои об шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие мебошанд, ки амалиётро оид ба истифодаи захираҳои табиӣ ва обро барои истеҳсоли нерӯи барқ истифода бурда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамоянд.

3. МУҚАРРАР НАМУДАНИ НИЗОМИ АНДОЗ ДАР
ҚАРОРДОДҲО ОИД БА ИСТИФОДАИ САРВАТҲОИ ЗЕРИЗАМИНӢ

5. Низоми андоз, ки барои истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ муқаррар карда мешавад, дар қарордод оид ба истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ байни истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ ва мақоми ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон басташаванда, муайян карда мешавад.

6. Масъалаи бастании қарордодҳо оид ба истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ ҳангоми коркарди мавзӯҳои тавлиди канданиҳои ғоиданок

мутобиқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ба Саридораи геологияи назди Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон вогузор шудааст.

7. Тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон гузаронидани озмун барои ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминиро мақомоти иҷроияи иҷозатномадиҳӣ (литсензиядиҳӣ) – Саридораи геологияи назди Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон ва Вазорати энергетика ва саноати Чумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд.

8. Ҳангоми истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ бе бастанӣ қарордод андозҳо барои сарватҳои зеризаминӣ (бонусоҳо ва роҷалти барои истихроҷ) барои ҳамаи давраи чунин фаъолият ва ё бо мақсади соҳибкорӣ қарордод намудани қанданиҳои фойданоки ҳамрадиф ва дигари дар қарордод пешбинишуда, истифодабарандаи қабри замин доир ба онҳо то ворид намудани тағйирот ба қарордод бояд бо меъёри 3–қаратаи муқаррарнамудаи Кодекси андоз пардохт қарда шуда, минбаъд истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ба ҷавобгарӣ қашида шавад.

Мисол: ҚДММ «Амон» дар ноҳияи Рӯдакӣ қуму шагал истихроҷ менамояд, вале бо мақоми салоҳиятдор барои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ қарордод набастааст. Дар ин маврид мақоми андоз бо ҷалби мутахассисон аз мақомоти дахлдори давлатӣ (Кумитаи ҳифзи муҳити зист, Вазорати энергетика ва саноат ва ғайра) бо мақсади андозбандӣ, ҳаҷми қуму шағали истихроҷшударо муайян намуда, дар асоси тартиби муқаррарнамудаи банди 8 ҳамин Дастурамал арзиши қуму шағали истихроҷшударо муайян менамояд.

9. Тарзи пардохти андозҳо аз истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, ки барои ҳар як истифодабарандаи қабри замин дара соси Кодекси андоз пеш бинӣ шудааст, дар қарордоди истифодабарии қабри замин, ки байни истифодабарандаи қабри замин ва мақоми ваколатдорнамудаи Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон дар мувофиқа бо Вазорати молияи Чумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи андози назди Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон баста мешавад, пешбини қарда мешавад.

10. Баъд аз гирифтани иҷозатнома (иҷозат) дар мӯҳлати на дертар аз 3 моҳи тақвимӣ бояд қарордод байни истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ ва мақомоти салоҳиятдор баста шавад. Ҳукумати Чумҳурии Тоҷикистон метавонад мӯҳлати дигар пешниҳод намояд, яъне, метавонад мӯҳлати муайяншударо дароз ё кӯтоҳ намояд.

11. Дар ҳолате, ки бо як қарордод як чанд андозсупорандагон амал менамоянд, низоми андозбандии дар қарордод муқарраршуда барои ҳамаи онҳо ягона мебошад.

4. УСТУВОРИИ НИЗОМИ АНДОЗ

12. Ҳангоми тағйир ёфтани қонунгузорӣ дар соҳаи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ, ки ба тартиби бастанӣ қарордод барои истифодаи қабри замин метавонад таъсир расонад, қарордодҳои барои истифодаи сарватҳои

зеризаминӣ бо дарназардошти тартиби тағйирдодашуда баста мешавад. Дар ин ҳолат қарордодҳои пештар ба имзорасида аз нав ба расмият дароварда мешаванд.

5. БОНУСҲО

13. Бонусҳо пардохтҳои устуворонаи яккаратаи истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ барои ба даст овардани ҳуқуқи истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар асоси иҷозатнома буда, дар шакли пулӣ, тибқи ҳаҷм ва тартиби дар қарордоди истифодаи сарватҳои зеризаминӣ омадапардохт қардамешаванд.

14. Истифодабарандагонисарватҳои зеризаминӣ, бонуси обунавӣ ва бонуси кашфи тичоратиро ҳисоб ва пардохт менамоянд.

15. Андозаи бонусҳо мувофиқи тартиби муайяннамудаи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, муқаррар карда шуда, дар қарордоди истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ, дарҷ карда мешаванд.

§1. Бонуси обунавӣ

16. Бонуси обунавӣ пардохти яккаратаи устувори истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ барои ҳуқуқи фаъолият чиҳати истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди қарордод мебошад ва ҳангоми бастанӣ қарордод мувофиқи тартиби муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

17. Пардохткунандаи бонуси обунавӣ шахсе ба ҳисоб меравад, ки дар озмун ва ё музокирот ғолиб омада, иҷозатномаҳои зеринро соҳиб шудааст: Иҷозатнома барои омӯзиши геологӣ ва ё барои истихроҷи сарватҳои зеризаминӣ.

18. Муқаррароти банди 14 дастурамал ба истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ, ки дар асоси ҳуқуқи истисноӣ барои истихроҷ вобаста ба кашфи тичоратӣ дар доираи иҷозатнома (иҷозат) барои омӯзиш дар ҳудуди дахлдор қарордод бастаанд, татбиқ намешавад.

19. Ҳаҷми бонуси обунавӣ барои ҳар як намуди фаъолият оид ба истифодаи сарватҳои зеризаминӣ алоҳида муқаррар карда мешавад.

20. Фаъолият оид ба истифодаи қабри замин иборат аст аз:

- омӯзиши геологӣ, аз ҷумла ҷустуҷӯ, баҳодихӣ ва иктишофи конҳои маъданҳои фойданок ва дигар тадқиқотҳои геологӣ.

21. Ҳадди ақали бонуси обунавӣ барои омӯзиши геологӣ алоҳида барои ҳар як қарордоди басташуда барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳаҷми зерин муқаррар карда мешавад:

а) иктишофи геологӣ дар майдонҳои нафту газ -5000 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

б) иктишофи геологӣ сарватҳои зеризаминӣ маъданӣ -3000 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

в) иктишофи геологӣ сарватҳои зеризаминӣ ғайримаъданӣ, ба ғайр аз корҳо барои сарватҳои зеризаминӣ маъмул, корҳои ҷустуҷӯӣ ва ҷустуҷӯию арзёбӣ -1000 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

г) иктишофи геологидар объектҳои партовҳои истехсолоти маъданҳои фоиданок ва маҳсулоти коркарди онҳо-100 нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

д) чамъоварии чинсҳои минералогӣ, палеотологӣ ва кӯҳӣ-50 нишондиҳанда барои ҳисобҳо.

22. Ҳадди ақали бонуси обунавӣ барои истихроҷи сарватҳои зеризаминӣ алоҳида барои ҳар як қарордоди басташуда барои истифодаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳаҷми зерин муқарар карда мешавад:

а) барои истихроҷи нафти хом, конденсати газ ва гази табиӣ бо формулаи $(C \times M) + (Sp \times M)$;

б) барои истихроҷи сарватҳои зеризаминӣ бо формулаи $(C \times M) + (Sp \times M)$;

в) барои истихроҷи сарватҳои зеризаминӣ маъмул бо формулаи $(C \times M)$, вале накамтар аз андозаи 1000- нишондиҳанда барои ҳисобҳо;

г) барои истихроҷи партовҳои истехсолии сарватҳои зеризаминӣ ва маҳсулоти коркарди онҳо бо формулаи $(C \times M)$, вале накамтар аз 500- нишондиҳанда барои ҳисобҳо.

Дар ин банд:

С- арзиши захираҳои маҷмӯии сарватҳои зеризаминӣ аз тарафи Комиссияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба захираҳои табиӣ тасдиқнамуда.

Sp- арзиши захираҳои маҷмӯии сарватҳои зеризаминӣ пешакии аз тарафи Комиссияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба захираҳои табиӣ тасдиқнамуда ё ин, ки дар ҳулосаи комиссия ба маълумот гирифта шудааст.

M- меъёри бонусҳо.

23. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад оиди қонҳои ҷудогонаи сарватҳои зеризаминӣ андозаи баландтари бонуси обунавӣ муқаррар намояд.

24. Ду муҳлати пардохти бонуси обунавӣ муайян карда шудааст:

Ба назардошти он, ки ҳаҷми бонуси обунавӣ дар қарордод муайян карда мешавад пардохти аввалин аз ҷониби ҳуди истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ дар ҳаҷми на камтар аз панҷоҳ фоизи камтарине, ки барои бонуси обунавӣ муайян карда шудааст пардохт карда мешавад.

Мисол; дар муҳлати аввал барои иктишофи геологӣ дар майдонҳои нафту газ дар ҳаҷми 2500 – қарат нишондиҳанда барои ҳисобҳо ва барои истихроҷи нафти хом, конденсати газ ва гази табиӣ дар ҳаҷми накамтар аз панҷоҳ фоизи камтарин дар ҳаҷми 2500 – қарат нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои қонҳои хурд пардохт карда мешавад.

Ҳаҷми аниқии бонуси обунавӣ дар қарордод муайян карда мешавад, бинобар ин истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ пардохти дуҷумро дар ҳаҷми дар қарордод муайян карда шуда бо тарҳи пардохти аввала муайян намуда маблағи муқарраршударо дар давоми 30 рӯзи тақвимӣ баъд аз санаи эътибор пайдо кардани қарордод дар бораи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ ба анҷом мерасонад.

25. Бонуси обунавӣ доир ба сарватҳои зеризаминӣ маъмул ва обҳои зеризаминӣ ба бучети маҳали ҷойгиршавии қон пардохта мешавад.

26. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад оиди қонҳои ҷудогонаи сарватҳои зеризаминӣ муҳлати дигари пардохти бонуси обунавиро муқаррар намояд.

27. Тибқи мӯҳлати дар қарордод муайяншуда эълomia оиди бонуси обунавӣ аз ҷониби истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ ба мақоми андози ҷойгиршавии кон, пешниҳод карда мешавад.

§2. Бонуси кашфи тичоратӣ, тартиби ҳисоб кардан ва ҳаҷм

28. Кашфи тичоратӣ андози устувори яккаратаи истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ буда, дар доираи ҳудуди қарордоди басташуда мувофиқи тартиби муқарраршуда тасдиқ гардидаанд ва барои истихроҷ аз ҷихати иқтисодӣ самаранок мебошанд.

29. Дар мавриди соҳиб шудан ба иҷозатномаҳои зерин бонуси кашфи тичоратиро истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ пардохт менамоянд:

1) барои истихроҷи сарватҳои зеризаминӣ:

а) барои ҳар як кашфи тичоратии сарватҳои зеризаминӣ;

б) барои кашфиёт дар рафти гузаронидани таҳқиқоти иловагии конҳо, ки ба зиёдшавии захираҳои сарватҳои зеризаминӣ, оварда мерасонад;

в) барои ҳар як кашфи тичоратии дигар сарватҳои зеризаминӣ;

2) барои таҳқиқот ва истихроҷи якҷоя нисбати ҳар як кашфи тичоратии сарватҳои зеризаминӣ дар ҳудуди қарордод, аз он ҷумла барои кашфиёт дар рафти гузаронидани таҳқиқоти иловагии конҳо муайяншуда.

30. Дар ҳолати гирифтани иҷозатномаҳо барои гузаронидани таҳқиқоти конҳои сарватҳои зеризаминӣ, ки истихроҷи минбаъдаи онро пешбинӣ намекунад, бонуси кашфи тичоратӣ пардохта намешавад.

31. Пардохтгарони бонуси кашфи тичоратӣ истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ мебошанд, ки оид ба кашфи тичоратии сарватҳои зеризаминӣ дар асоси иҷозатнома қарордод бастаанд. Андозаи бонуси кашфи тичорати мувофиқи тартиби муайяннамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қарордод дарч мегардад.

32. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад барои конҳои ҷудогона андозаи баландтари бонуси кашфи тичоратӣ муқаррар намояд.

33. Баъд аз гирифтани иҷозатнома барои истихроҷи сарватҳои зеризаминӣ ва тасдиқ намудани ҳаҷми захираҳои иловагии истихроҷшаванда ва ё ҳаҷми захираҳои истихроҷшавандаи сарватҳои зеризаминӣ, аз тарафи мақоми ваколатдоршуда, бонуси кашфи тичоратӣ ба бучет дар мӯҳлати на дертар аз 90 рӯз дар маҳалли ҷойгиршавии кон пардохта мешавад.

34. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди дигар намуди сарватҳои зеризаминӣ метавонад мӯҳлати дигари пардохти бонуси кашфи тичоратиро муқаррар намояд.

35. Аз ҷониби истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ ба мақоми андози маҳалли ҷойгиршавии кон эълomia оид ба бонуси кашфи тичоратӣ дар мӯҳлате, ки барои пардохти бонуси кашфи тичоратӣ муқаррар шудааст, пешниҳод карда мешавад.

6. РОЯЛТИ БАРОИ ИСТИХРОҶ

36. Истифодабарандагони сарватҳои зеризаминӣ доир ба ҳар як намуди сарватҳои зеризаминӣ, ки дар қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон истихроҷ карда мешаванд, новобаста аз он, ки онҳо ба харидорон тахвил намудаанд ва ё барои эҳтиёҷоти худӣ истифода гардидаанд, роялтиро пардохт менамоянд.

Мисол: ҚДММ «Ангишт» аз 10 апрели соли 2012 истихроҷи ангиштро оғоз намуд ва дар давоми моҳи апрел 500 тонн ангишт истихроҷ намуд ва аз онҳо 10 тоннашро барои лозимоти худ истифода бурд. Дар ин давра ангишт фурӯхта нашудааст. Дар ин маврид тамоми хароҷоти воқеии истихроҷи ангишт дар моҳи апрел, ки аз хароҷоти мустақим ва гайримустақим (хароҷоти умумиистеҳсолӣ, нигоҳдорӣ ва парки автомобилҳо ва ғайра) иборат мебошанд, 20000 сомониро таъкил додааст. Барои ҳисоб намудани роялти ҳамчун нархи миёнаи фурӯши арзиши аслии 1 тонна ангишт дар ҳаҷми 40 сомонӣ (20000 / 500) гирифта мешавад.

Манбаи андозбандӣ барои роялти 20000 сомони (500x40) қабул мегардад ва андоз тибқи меъёри 4% маблағи 800 сомониро таъкил медиҳад.

37. Пардохтгарони роялти барои истихроҷ истифодабарандагони сарватҳои зеризаминие мебошанд, ки дар доираи ҳар як иҷозатномаи барои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ додашуда чунин амалҳоро анҷом медиҳанд:

а) истихроҷи маъданҳои фойданок аз ҷумла маъданҳои фойданок аз таъкилаҳои маъданиҳои техногенӣ;

б) коркарди маъданҳои фойданок, бори аз таркиби онҳо ҳосил кардани қисмати (компонентҳои) фойданок.

38. Объекти андозбандӣ роялти барои истихроҷ:

а) қитъаи маъданҳои фойданок ба андозсупоранда ҷудошуда барои истихроҷ;

б) баъд аз соҳиб шудани иҷозатнома барои аз партовҳои (талафот) корхонаҳои саноатӣ ҳосил намудани маъданҳои фойданок.

39. Ба ҳар як намуди маҳсулоти тайёр дар алоҳидагӣ барои истихроҷ объекти андозбандӣ муқаррар карда мешавад.

40. Объекти андозбандӣ барои карбогидридҳо инҳо мебошанд:

а) карбогидридҳои истихроҷшудаи коркарди авваларо гузашта, аз ҷумла маъданҳои фойданок ба якдигар монанд ва қисмҳои фойданоки он;

б) қисмҳои фойданок, дар вақти коркарди карбогидридҳо ҳосил шудаанду ҳамчун маҳсулоти тайёр ҳангоми истихроҷ дар таркиби маъданҳои фойданок коркардшаванда андоз ситонида нашудаанд.

41. Объекти роялти барои истихроҷи қисмҳои саҳти маъданҳои фойданокинҳо мебошанд:

а) қисмҳои саҳти маъданҳои фойданоки истихроҷшуда ва (ё) ҳосилшуда, аз ҷумла аз маъданҳои техногенӣ ҳосилшуда;

б) маъданҳои фойданокдар ҷараёни коркард ҳосилнамудаи корхонаҳои коркардкунанда.

42. Объекҳои роялти барои истихроҷ инҳо мебошанд:

а) худи маъданҳои фойданок:

- нафт, гази табиӣ ва конденсати газ;
- ангишт ва варақсанги сӯзанда;
- маъданҳои молӣ;
- обҳои зеризаминӣ, аз ҷумла аз коркарди аввалин гузашта;
- слюда, асбест, ашё барои истеҳсоли маводи сохтмон;
- ашёи хоми ғайримаъданӣ барои металлургия;

б) металлҳои қиматбаҳо ва (ё) металлҳои софи химиявӣ дар кум, маъданҳо, концентратҳо;

в) концентрати металлҳои сиёҳ, ранга, нодир ва радиоактивӣ, ашёи кимиёвӣ кӯҳӣ;

г) сангҳои қиматбаҳо, ашёи сангҳои ороишӣ ва пйезооптикий аз коркарди якум гузашта;

д) маъданҳои фойданоки дигар, аз ҷумла ашёи маъдани аз коркарди аввалия гузашта.

Мисол: ҚСК «Комбинати кӯҳӣ» тибқи қарордод барои истеҳсоли концентрати қӯргоишм ва руҳ маъдан истихроҷ менамояд. Дар ин маврид корхона ба мақоми андоз ҳар моҳ доир ба пардохти роялти, ду эълomia пешниҳод менамояд, яъне алоҳида барои истихроҷи маъданҳои қӯргоишм ва руҳ.

43. Ҳаҷми роялти, ҳосили зарби арзиши ҳар як намуди маъданҳои фойданокистихроҷнамудаи истифодабарандаи қаъри замин дар давраи андоз бо меъёрҳои роялти, ки дар Кодекси андоз омадааст, муайян карда мешавад.

7. МАНБАИ АНДОЗБАНДӢ

44. Дар давраи андоз манбаи андози роялти барои истихроҷ ин арзиши таҳвили онҳо, дар мавриди мавҷуд набудани таҳвил, вобаста ба хароҷоти маҳсулоти молии якуми аз истихроҷи аслии маъданҳои фойданокдар натиҷаи коркарди аввала беназардошти андоз аз арзиши иловашуда муайян карда мешавад.

Барои навъҳои алоҳидаи маъданҳои фойданокарзиши онҳо ҳамчун миқдори маъданҳои фойданокистихроҷшуда бо ифодаи асли муайян карда мешавад.

Оиди муайян намудани манбаи андоз доир ба ҳар як намуди маъданҳои фойданок дар шакли софи химиявӣ, аз ҷумла барои металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, маъданҳои фойданокмаъмулӣ ва ғайра муайян карда мешавад.

45. Арзиши тилло, нукра ва платинаи истихроҷкардаи истифодабарандаи маъданҳои фойданокдар давраи андоз вобаста ба нархи миёнаи чунин металлҳо дар биржаи металлҳои Лондон ва биржаи металлҳои қиматбаҳои Лондон муайян карда мешавад.

46. Арзиши навъҳои алоҳидаи маъданҳои фойданокмаъмулии истихроҷкардаи истифодабарандаи маъданҳои фойданокдар давраи андоз аз нархи миёнаи сметагии захираҳои сохтмони асосӣ, ки аз ҷониби Комиссияи

байниидоравии Агентии сохтмон ва меъмории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян ва қабул карда мешавад, муқаррар мегардад.

47. Арзиши маъданҳои фойданокдар давраи андоз истихроҷкардаи истифодабарандаи маъданҳои фойданоказ нархи миёнаи тахвили чунин канданиҳо ё маҳсулоти якуми молии аз маъданҳои фойданокистихроҷшуда бадастомада вобаста ба нархҳои миёнаи дар биржаи байналхалқӣ (минтақавӣ) дар давраи андоз муайяншудаё тибқи тартиби дигари аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақоми ваколатдори давлатӣ муқарраршаванда, муайян карда мешавад.

48. Дар давраи андоз маъданҳои фойданоки истихроҷшударо тахвил накардани андозсупоранда ва маъданҳои фойданоки истихроҷшуда ва (ё) маҳсулоти якуми молии аз ин маъданҳои фойданок ҳосилшударо пурра барои эҳтиёҷоти худ истифода кардани андозсупоранда, арзиши маъданҳои фойданоки дар давраи андоз истихроҷшуда дар асоси арзиши аслии воқеии истихроҷ (хароҷоти моддӣ, хароҷоти музди меҳнат, маблағҳои ҳисобшудаи истеҳлок, хароҷот барои таъмир, хароҷоти азхудкунии захираҳои табиӣ ва хароҷоти дигар) ва (ё) коркарди аввалия (полоиш, тозакунӣ), ки ба ин маъданҳои фойданок тибқи талаботи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи баҳисобгирии муҳосибӣ рост меояд, 20 фоиз зиёдкардашуда, муайян карда мешавад.

Мисол: Корхонаи «Саркор» барои тахту ҳамвор намудани заминҳои худ хокро истифода мебарад. Хароҷоти мустақими истифодабарии хок (музди меҳнат, фарсудаишавии воситаҳои асоси, андози иҷтимоӣ, таъмир, қувваи барқ ва ғайра) дар як моҳ 1500 сомониро ташиқил медиҳанд. Хароҷоти ғайримустақим (хароҷоти сехӣ ва умумихоҷағӣ) - 200 сомониро ташиқил додаанд. Хароҷоти корхонаи «Саркор» оид ба истихроҷи хок дар ин моҳ ҳамаги 1700 сомониро ташиқил додаанд. Барои муайян намудани нархи миёнаи фурӯш барои мақсадҳои андозбандӣ даромаднокии шартии 20% ё 340 сомонӣ (1700 x 20%) қабул карда мешавад. Манбаи андозбандӣ барои роялти 2040 сомонӣ (1700 + 340) қабул мегардад ва андоз тибқи меъёри 6% мабалаги 122,4 сомониро ташиқил медиҳад.

49. Нархи миёнаи тахвил, маъноии маблағи миёнаи нархи фурӯши воҳиди маҳсулоти молӣ дар давоми давраи андозро дорад.

Мисол: Дар давоми моҳи июли соли 2012 корхонаи «Вафо» 200,0 тонна шебен истеҳсол намуд ва онҳоро бо нархҳои зерин ба назардошти ААИ тахвил намуд:

Сомонӣ

Сана	Миқдор (тонна)	Нарх	Маблаг
3 июл	20,0	50,0	1000,0
7 июл	25,0	55,0	1375,0
10 июл	60,0	60,0	3600,0
25 июл	50,0	61,0	3050,0
Ҳамагӣ:	155,0	-	9025,0

Нархи миёнаи таҳвил барои моҳи июл 58,2 (9025,0 / 155,0) сомониро ташкил медиҳад. Ҳол он ки нархи миёнаи арифметикии фурӯи 56,5 ((50,0 + 55,0 + 60,0 + 61,0) / 4) сомониро ташкил медиҳад. Барои мақсадҳои ҳисоб намудани ӯҳдадорихои андоз корхонаи «Вафо» барои моҳи июли соли 2012 нархи миёнаи таҳвил - 58,2 сомониро нисбати ҳаҷми шебени истихроҷшуда 200,0 тонна истифода барад. Ҳамин тариқ маблағи роялти, дар мавриди дар қарордод 10 фоиз муқаррар будани меъёр, барои моҳи июли соли 2012 маблағи 1164 сомониро ((200 x 58,2) x 10%) ташкил медиҳад.

50. Сангҳои қиматбаҳои истихроҷшуда вобаста ба баҳодиҳии ибтидоии онҳо арзишашон мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба металҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо анҷом дода мешавад.

51. Дар вақти истихроҷи якчанд намуди маъданҳои ғоиданок нисбати ҳар як намуди маъданҳои ғоиданок роялти барои истихроҷ ҳисоб ва пардохт карда мешавад.

Мисол: ҚДММ «Скиф» барои истихроҷи гилхок ва истихроҷи қуму шагал соҳиби иҷозатнома гардидааст, ҷамъият вазифадор аст, ба Нозироти андози дахлдор дар алоҳидаги ҳисобот пешниҳод намуда, роялтиро бо меъёри дахлдор пардохтнамояд.

8. ТАРТИБИ МУҚАРРАР НАМУДАН ВА ПАРДОХТАНИ РОЯЛТИ БАРОИ ИСТИХРОҶ ДАР ШАКЛИ АСЛӢ (НАТУРАЛӢ)

52. Созишномаи иловагии басташуда байни истифодабарандаи сарватҳои зеризаминӣ ва мақомоти салоҳиятдор бо мувофиқаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Кумитаи андози назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохти роялтиро барои истихроҷ метавонад дар шакли аслӣ (натуралӣ) пешбини намояд. Маблағи шакли натуралӣ пардохти роялти барои истихроҷ ба шакли пулии пардохт бояд баробар бошад.

53. Дар созишномаи иловагӣ ҳатман бояд маълумоти зерин нишон дода шаванд:

а) аз тарафи давлат ваколатдоре, ки қисми маҳсулоти бароялти мувофиқро қабул менамояд;

б) ҳаҷм ва нархи маъданҳои ғоиданокисупоридашаванда;

в) нуқтаи қабул ва шартҳои таҳвили маъданҳои ғоиданок.

54. Мӯҳлати супоридани маҳсулот ба ҳисоби роялти барои истихроҷдар созишномаи иловагӣ бояд ба мӯҳлати мӯқарраршудаи пардохти он дар шакли пулӣ мувофиқат намояд. Дар ин ҳолат истифодабарандаи маъданҳои ғоиданокдар мӯҳлати на дертар аз мӯҳлати пардохти шакли пулии роялти барои истихроҷ маҳсулотро ба қабулқунанда, ки дар қарордоди истифодаи маъданҳои ғоиданок муқаррар шудааст, месупорад.

55. Дар мӯҳлати муқарраршуда қабулқунанда дар шакли пули маблағи баробари роялти барои истихроҷро ба бучет мегузаронад, ва мустақилона супоридани ҳаҷми дахлдори маҳсулотро дар шакли натуралӣ назорат менамояд.

56. Тибқи шакл ва тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ истифодабарандаи маъданҳои фойданоква қабулкунанда ба мақоми андози дахлдор оид ба супоридани роялти барои истихроҷ дар шакли асли дар мӯҳлати муайяншуда ҳисобот медиҳад. Инчунин қабулкунанда барои вайрон кардани мӯҳлати пардохти роялти барои истихроҷ ва маҳсулоти қабулнамудааш мутобиқи қонун ҷавобгӯ мебошад.

9. ТАРТИБИ ПАРДОХТИ РОЯЛТИ БАРОИ ИСТИХРОҶ

57. Давраи андоз оид ба муайян ва пардох кардани роялти барои истихроҷ моҳи тақвимӣ буда эълomia андоз ба мақоми андози маҳалли ҷойгиршавии қон то санаи 15 моҳи минбаъдаи давраи ҳисоботӣ пешниҳод менамояд ва пардохти роялти барои истихроҷ дар мӯҳлати на дертар аз рӯзи 15-уми моҳи минбаъдаи давраи ҳисоботӣ ба анҷом расонида мешавад.

10. ТАРТИБИ ДАР МУҲОСИБОТИ БУХГАЛТЕРӢ ДАРҶ НАМУДАНИ АМАЛИЁТҶО ОИД БА ҶИСОБ ВА ПАРДОХТ НАМУДАНИ РОЯЛТИ

58. Ҷангоми ҳисоб намудани роялти амалиёт дар муҳосиботи бухгалтерӣ чунин дарҷ мегардад:

Дебити ҳисоби 20 «Истеҳсолоти асосӣ» - Кредити ҳисоби № 68 «Ҷисоббаробаркунӣ бо буҷет».

Тибқи Стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ:

Дебити ҳисоби № 55000 «Арзиши аслии маҳсулоти фурӯхташуда» – Кредити ҳисоби № 22300 «Андозҳо барои пардохт».

59. Ҷангоми пардохт намудани роялти амалиёт дар муҳосиботи бухгалтерӣ чунин дарҷ мегардад:

Дебити ҳисоби № 68 «Ҷисоббаробаркунӣ бо буҷет»- Кредити ҳисоби № 51 «Ҷисоби ҳисоббаробаркунӣ» ё № 50 «Ҷазина».

Тибқи Стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ:

Дебити ҳисоби № 22300 «Андозҳо барои пардохт» – Кредити ҳисоби № 10200 «Воситаҳои пулӣ дар бонк» ё № 10100 «Воситаҳои пулӣ дар ҷазина».

11. РОЯЛТИ БАРОИ ОБ

60. Супорандагони роялти барои об шахсоне мебошанд, ки обро барои истеҳсоли нерӯи барқ истифода мебаранд.

61. Истифодаи объектҳои обӣ бо мақсадҳои истеҳсоли нерӯи барқ объекти андозбандироялти барои об ба ҳисоб рафта, миқдори дар давраи ҳисоботӣ истеҳсолшудаи нерӯи барқ бе талафот ҳисоб карда мешавад ва манбаи андоз барои ҳар як объект ҷудогона муайян карда мешавад.

62. Аз пардохти роялти барои об он объектҳои озод карда мешавад, кииктидори объектҳои нерӯистеҳсолкунанда аз 1000 киловатт бештар набошад.

Доир ба роялти барои об давраи андоз моҳи тақвимӣ эътироф мешавад.

63. Меъёри роялти барои об ба андозаи 0,06 нишондиҳанда барои ҳисобҳо барои ҳар 1000 киловатт/соат нерӯи барқӣ истехсолшуда ба ҳолати охири давраи андоз муқаррар карда мешавад.

64. Маблағи роялти барои об ҳамчун ҳосили зарби манбаи андоз ба меъёри андоз ҳисоб карда шуда то 15 моҳи баъди давраи андоз парохт карда мешавад.

Мисол: иқтисодии объектҳои неруистехсолкунандаи корхонаи «А» 25 млн. киловатро таъкил менамояд. Дар моҳи июли соли 2013 корхонаи «А» 10 млн киловатт/соат нерӯи барқӣ истехсол намудааст.

Меъёри роялтибарои об дар моҳи июли соли 2013-ум 2,40 ((40 сомонӣ-нишондиҳанда барои ҳисобҳо) \times (0,06- меъёри роялти барои истифодаи объектҳои обӣ, барои ҳар ҳазор киловатт/соат нерӯи барқӣ истехсолшуда)) сомониро таъкил менамояд.

Маблағи роялти барои об ба буҷет аз рӯи мӯҳлати 15 августи соли 2013 пардохташаванда 24 ҳазор сомониро (10 млн.к/с:1000=10 ҳазор \times 2,40с) таъкил медиҳад.

12. МУҚУРРАРОТИ МАЪМУРӢ

65. Эълумия оид ба андозҳо барои захираҳои табиӣ (замимаи 1, шакли 05.01) то санаи 15–уми моҳе, ки баъд аз давраи ҳисоботии андоз фаро мерасад, пешниҳод карда мешавад ва дар ҳамин мӯҳлат андози ҳисобшуда пардохт карда мешавад.

66. Эълумияи (ҳисоби) бонуси обунавӣ (шакли 05.02) ба мақомоти андози маҳалли ҷойгиршавии кон дар мӯҳлатҳои зерин пешниҳод карда мешавад:

а) барои пардохти панҷоҳ фоизи маблағи муқарраршуда дар давоми 30 рӯзи тақвимӣ аз санаи додани ҳуҷҷати тасдиқкунандаи ҳуқуқ барои истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ;

б) барои пардохти панҷоҳ фоизи маблағи муқарраршудаи боқимонда на дертар аз 30 рӯзи тақвимӣ аз санаи эътибор пайдо кардани қарордод дар бораи истифодабарии сарватҳои зеризаминӣ.

67. Эълумияи (ҳисоби) бонуси кашфи тичоратӣ (шакли 05.03) ба мақомоти андози маҳалли ҷойгиршавии кон дар мӯҳлати, на дертар аз 90 рӯз аз санаи додани иҷозатнома (иҷозат) барои истихроҷи маъданҳои фойданок ё аз рӯзи аз ҷониби мақоми давлатии барои ин мақсадҳо ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудани ҳаҷми захираҳои маъданҳои фойданоки ба таври иловагӣ истихроҷшаванда ё аз санаи аз ҷониби мақоми давлатии мазкур тасдиқ намудани ҳаҷми захираҳои истихроҷшавандаи маъданҳои фойданок, пешниҳод карда мешавад.

68. Эълумияи (ҳисоби) роялти барои истихроҷ (шакли 05.04) ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирии он то санаи 15–уми моҳе, ки баъд аз давраи ҳисоботии андоз фаро мерасад, пешниҳод карда мешавад ва дар ҳамин мӯҳлат андози ҳисобшуда пардохт карда мешавад.

69. Эълomiaя роялти барои об (шакли 05.05) ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирии он то санаи 15–уми моҳе, ки баъд аз давраи андоз фаро мерасад, пешниҳод карда мешавад ва дар ҳамин мӯҳлат андози ҳисобшуда пардохт карда мешавад.

13. ЧАВОБГАРӢ ВА НАЗОРАТ БАРОИ ПАРДОХТИ АНДОЗӢО БАРОИ ЗАХИРАӢОИ ТАБИИ

70. Андозсупорандагон, намояндагон ва шахсони мансабдор, инчунин кормандони мақомоти андоз барои нокифоя иҷро намудани талаботи қонунгузории андози Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи Кодекси андоз ва дигар қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

71. Мақомоти андоз барои иҷрои назорати андоз нисбати шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ доир ба ҳисоби дуруст ва пардохти саривақтии андозҳо ва дигар ҷанбаҳои андозбандӣ ва ҷамъоварии андозҳо ҷавобгариӣ пурра ва истисноӣ доранд.